

SIYASİ DÖNÜŞÜMLER

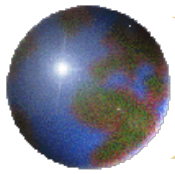
ULS344 - Milliyetçilik ve Azınlıklar

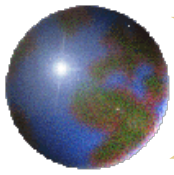

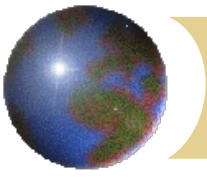

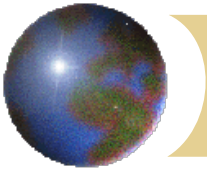

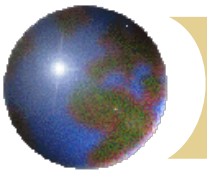

John Breuilly: Bir Siyaset Biçimi Olarak Milliyetçilik

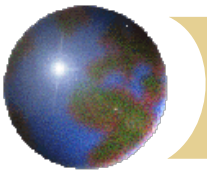
- ✦ Breuilly, argümanının temel özelliklerini devlet odaklı ve modernist olarak nitelendiriyor. Onun için, milliyetçilik "devlet iktidarı arayışında olan ya da devlet iktidarını yürüten ve bu eylemi milliyetçi argümanlarla meşrulaştıran siyasal hareketler" ile ilgilidir. Milliyetçi bir argüman, üç temel iddia üzerine inşa edilmiş siyasi bir doktrindir.
- ✦ 1. Açık ve kendine özgü bir karaktere sahip bir ulus vardır.
- ✦ 2. Bu ulusun menfaatleri ve değerleri diğer tüm çıkar ve değerlere göre öncelik taşıyor. Ulus mümkün olduğunca bağımsız olmalıdır.
- ✦ 3. Bu genellikle en azından siyasi egemenliğin kazanılmasını gerektirir.

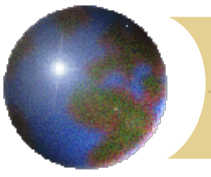
- ✦ Breuilly, milliyetçiliğin, fikirlere, sınıflara, ekonomik modernleşmeye, psikolojik ihtiyaçlara veya kültüre atıfta bulunarak literatürde çeşitli şekillerde açıklandığını belirtiyor. Fakat Breuilly'e göre, belirli milliyetçilikler bu ya da bu sınıf, düşünce ya da kültürel başarıya göre aydınlatılabilirse de, bu faktörlerden hiçbiri genel olarak milliyetçiliği anlamamıza yardımcı olamaz.
- ✦ Milliyetçilik her şeyden önce siyaset ve siyaset ise iktidar ile ilgilidir. Modern dünyada güç, esasen devletin kontrolü ile ilgilidir. Bizim temel görevimiz, milliyetçiliği, devlet iktidarı edinme ve kullanma hedefleriyle ilişkilendirmektir. Bu hedeflerin peşindeki milliyetçiliğin neden önemli bir rol oynadığını anlamamız gerekir. Milliyetçiliği modern siyasetle ilgili bu kadar önemli kılan neler olduğunu öğrenmemiz gerekiyor.

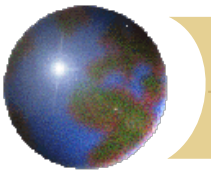
- ✦ Bir sonraki adım milliyetçiliği modernleşme süreciyle ilişkilendirmektir. Breuilly modernleşmeyi "genel işbölümünde" köklü bir değişiklik içeren bir olgu olarak kavramaktadır. Bu değişimin en önemli aşaması 'birleşik' işbölümünden 'işlevsel' işbölümüne geçiştir.
- ✦ İdeal tipik bir lonca birden şu işlevleri yerine getirir: ekonomik fonksiyonları (malların ve hizmetlerin üretim ve dağıtımını düzenleyecektir); Kültürel işlevler (çırakların eğitimi, loncalar için törensel etkinlikler düzenleme); ve siyasi işlevler (haksız davranış üzerine yaptırımlar uygular).
- ✦ Böyle bir düzende kiliseler (Papaz), lordlar, köylü komünleri ve hatta hükümdarlar çok işlevlidirler.
- ✦ Yeni düzen, farklı bir işbölümüne dayanır; her büyük toplumsal işlev belirli bir kurum tarafından yürütülmeye başladı. Ekonomik işlevler serbest piyasada rekabet eden bireylere veya firmalara devredildi; Kiliseler inananlardan oluşan serbest dernekler haline geldi; Seçilmiş parlamentolar ya da aydınlanmış despotlar tarafından kontrol edilen özel bürokrasilere siyasal güç devredildi.

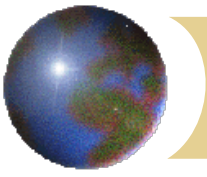
- ✦ Modern devletin gelişimi bu dönüşümün merkezinde yer alır.
- ✦ Breuilly'e göre, modern devlet başlangıçta liberal bir biçimde gelişti. Böylece, 'kamusal' yetkiler özel devlet kurumlarına (meclisler, bürokrasiler) devredildi ve birçok 'özel' güçler politik olmayan kurumların (serbest pazarlar, özel şirketler, aileler vb.) kontrolünde kaldı. Bu, iki yönlü bir dönüşümü içeriyordu: "monarşi gibi kurumlar "özel" güçlerini kaybetti ... kiliseler, loncalar ve lordluk gibi diğer kurumlar" ise "kamusal" güçlerini hükümet karşısında kaybettiler. Bu şekilde Breuilly, devletin "kamu" alanı ve sivil toplumun "özel" alanı arasındaki ayrımının daha net hale geldiğini belirtiyor.
- ✦ Öte yandan, "birleşik işbölümünün" çözülmesiyle birlikte, insanlara, belirli grupların üyeleri olarak değil de, bireyler olarak yeni bir vurgu yapıldı. Bu durumda ortaya çıkan asıl sorun, devlet-toplum ilişkisinin yeniden kurulması veya vatandaşların kamu çıkarlarının bencil bireylerin özel çıkarlarıyla nasıl uzlaştırılacağı meselesiydi.

- ✦ Tam da bu noktada milliyetçilik sahneye girdi. Breuilly, bu kritik soruya verilen cevabın iki önemli biçim aldığı ve milliyetçiliğin her ikisinde de önemli bir rol oynadığını savunur.
- ✦ İlk cevap 'siyasi' idi ve vatandaşlık fikrine dayanıyordu. Bu durumda, bireyler topluluğu aynı zamanda bir vatandaşlar birliği olarak tanımlandı. Bu görüşe göre, devlete olan bağlılık ancak demokratik ve liberal kurumlara katılarak üretilebilir. 'Ulus' yalnızca vatandaşların vücut bulmuş/bedenleşmiş haliydi. Burada vatandaşların kültürel kimlikleri değil, sadece siyasi hakları önemliydi. Breuilly, böyle bir milliyet anlayışının on sekizinci yüzyıl vatanseverlerin siyasi programlarının altını çizdiğini iddia ediyor. Bu görüş, en uç biçiminde ise, özgürlüğü 'genel irade'nin uygulanmasına eşitlemektedir.
- ✦ İkinci cevap ise 'kültürel' idi; Toplumun ortak karakterini vurgulamaktan ibaretti. Bu, başlangıçta hem entelektüel bir sorun (devlet eylemini nasıl meşrulaştırabiliriz?) hem de siyasi bir sorun (kitlelerin desteğini nasıl alabiliriz?) ile karşı karşıya kalan siyasi seçkinler tarafından formüle edildi. Daha sonra, bu çözüm bir standarda dönüştü ve farklı sosyal grupların üyelerine bir kimlik kazandırmak için ana yol haline geldi.

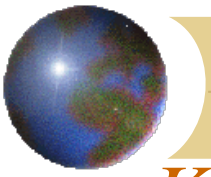

- ✦ Breuilly, liberalizmin bu bağlamda kolektif ya da toplumsal çıkarlarla başa çıkamamasının çok önem taşıdığını savunuyor. Üstelik, birçok grup liberalizme (modernitenin ilk büyük siyasi doktrini) ilgi duymuyordu, çünkü liberalizmin doğurduğu sistem büyük oranda sosyal olarak yapılandırılmış eşitsizliğe dayanıyordu. Breuilly'e göre, bu gruplar milliyetçi ideologlar için kolay bir av oldular. Ancak resim o kadar da basit değildi. Durumu daha da karmaşıklaştıran mesele, geniş bir grup yelpazesine hitap edebilecek siyasi diller ve hareketler geliştirme ile ilgili olan modern ihtiyaçtı. Bu, iki çözümü de, yani bir vatandaşlar topluluğu ve kültürel kolektifliği birbirine bağlayan "marifetli bir ideoloji" olan milliyetçilik gerçekleştirebildi.
- ✦ Temel siyasi meşruiyet kaynağının henüz ulus olmadığı bir dünyada, bu tür hareketler zorunlu olarak muhalifti. Daha sonraki bir aşamada, ulusalcı muhalefetlerin başarısıyla kurulan ya da bu muhalefetlerin fikirlerini benimseyen hükümetler, milliyetçi argümanları kendi meşruiyet iddialarının temelini yapacaktı.
- ✦ İkinci boyut, milliyetçi hareketlerin amaçlarıyla ilgiliydi; Dolayısıyla milliyetçi bir muhalefet mevcut devletten kopma (ayrılma), mevcut devleti ulusalcı bir yöne (reform) reform etme veya onu diğer devletlerle (birleştirme) birleştirmeye çalışabilir.

Paul Brass ve Araçsalcılık

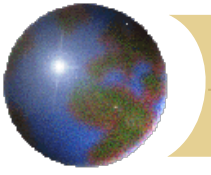
- ✦ Araçsalcılık, milliyetçiliğin doğuşunu ve milliyetçiliğe verilen desteğini onun hizmet etmesi öngörülen çıkarlar aracılığıyla açıklar. Bu görüşte, etnik ve ulusal kimlikler, zenginlik, güç ve prestij için evrensel mücadelede kitlesel destek üretmek için seçkin elitlerin elinde elverişli araçlar haline gelir.
- ✦ Etnik kökenlere, insan durumuna 'verili' olarak bakan İlkçilere karşı olarak, Brass, etnik ve ulusal bağların değişen koşullara ve siyasi seçkinlerin entrikalarına yanıt verecek şekilde sürekli olarak yeniden tanımlandığını ve yeniden yapılandırıldığını savunur.
- ✦ Etnisite ve milliyetin incelenmesi, büyük oranda siyasi olarak teşvik edilen kültürel değişimin incelenmesidir. Etnik gruplardaki seçkinler ve karşı seçkinler, grubun kültürünün belirli yönlerini seçerler, onlara yeni değer ve anlamlar katarlar ve grupları harekete geçirmek, çıkarlarını savunmak ve diğer gruplarla rekabet etmek için onları bir sembol olarak kullanırlar. Milliyetçilik çalışmaları bu sürecin incelenmesidir.

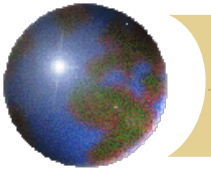
Kültürel kimliklerin siyasallaştırılması süreci

- ⊕ Brass için, etnik kimliklerin ortaya çıkışı ve milliyetçiliğe dönüşümü konusunda kaçınılmaz olan hiçbir şey yoktur. Aksine, kültürel kimliklerin siyasallaştırılması ancak belirli koşullar altında mümkündür ve bu şartlar dikkatle tanımlanmalı ve analiz edilmelidir. İkincisi, etnik çatışmalar kültürel farklılıklardan değil, seçkin gruplar arasındaki rekabetin doğasını şekillendiren daha geniş siyasi ve ekonomik çevreden kaynaklanmaktadır. Üçüncüsü, bu rekabet, ilgili etnik grupların tanımını ve kalıcılığını da etkileyecektir. Bunun nedeni, etnik grupların kültürel biçimleri, değer ve uygulamalarının, seçkinler için iktidar ve prestij için mücadelesinde siyasi kaynaklar haline gelmesidir. Etnik grupların kültürel biçimleri, siyasi bir kimliğin oluşturulmasını ve daha fazla destek üretilmesini kolaylaştıracak sembollere dönüştürülür. Başka bir deyişle, (kültürel değerlerin) anlamları ve içeriği siyasi koşullara bağlıdır. Son olarak, tüm bu varsayımlar etnik kimlik oluşum sürecinin ve milliyetçiliğe dönüşmesinin tersine çevrilebilir olduğunu göstermektedir. Siyasi ve ekonomik koşullara bağlı olarak, seçkinler etnik farklılıkları azaltmak ve diğer gruplar veya devlet yetkilileri ile işbirliği yapmak isteyebilirler.

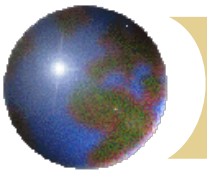

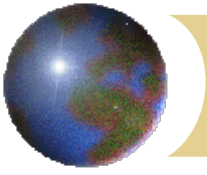
- ✦ Brass, kimlik oluşumu ve kimlik değiştirme süreçlerine odaklanan genel bir analiz çerçevesi geliştirmeye başlar. Brass, "etnik kategori" dediği şeyi tanımlayarak başlar.
- ✦ Nesnel (etnik ayrımlar) kültürel kriterler açısından diğer insanlardan farklı olan ve üyeliği içinde eksiksiz bir işbölümünün unsurlarını ve yeniden üretimi için içeren herhangi bir grup, etnik bir kategori oluşturur. Etnik dönüşüm sürecinin (milliyetçiliğe) henüz başlamamış olduğu premodern toplumlarda ya da çok çeşitli kültürel asimilasyonun gerçekleştiği sanayi sonrası toplumlarda, çeşitli etnik kategorileri ayıran sınırlar o kadar net değildir.
- ✦ Brass, nesnel kültür belirteçlerin varlığının gerekli olduğunu, ancak etnik dönüşüm süreci için yeterli bir koşul olmadığını belirtir. Bir başka gerekli, ancak yine de yeterli olmayan koşul, etnik bir grubun liderliği için elit rekabetin varlığı veya çeşitli maddi ve / veya maddi olmayan kaynakların kontrolü için girilen rekabettir.

- ✦ Brass, yeterli koşullar olarak şunları sayıyor:
- ✦ Seçilen kimlik sembollerini etnik grup içindeki diğer toplumsal sınıflara iletmenin araçlarının varlığı. Sembollerin iletilebileceği, toplumsal olarak hareketlendirilmiş bir nüfusun varlığı. Yoğun sınıf bölünmesinin yokluğu veya seçkinler ile diğer sosyal gruplar ve sınıflar arasındaki iletişimde diğer güçlüklerin yokluğu.
- ✦ Brass, böylesi bir sınıflararası iletişimi teşvik eden gerekli faktörler arasında şunları saymakta: okuma yazma oranlarında büyümeyi, kitle iletişim araçlarını, özellikle gazeteleri, yerel dillerin standartlaştırılmasını, yerel dillerde kitapların varlığını ve öğretim araçlarının ana dile sahip olduğu okulların varlığı. İletişim olanaklarının gelişimi, daha yoğun iletişim için "müsait" olan ve ekonominin çağdaş sektörlerinde eğitim ve yeni iş isteyen yeni grupların ortaya çıkması ile tamamlanmalıdır.

- ✦ Brass, iki durumda toplumsal seferberliğin yüksek derecede sağlanabileceğini belirtmektedir: (a) Tapınak, türbe, kilise ve onlara bağlı topraklar ile dini okullar ağı kontrol eden yerel dini seçkinlerin olduğu durumlarda; Ve (b) yerel dilin devlet makamları tarafından meşru bir eğitim ve yönetim aracı olarak tanındığı ve dolayısıyla, yerli aydınlara, eğitim ve iş olanaklarını amaçlayan yeni sosyal grupları tatmin edecek araçlarının sağlandığı yerlerde.
- ✦ Brass'a göre, etnik dönüşüm için gerekli ve yeterli koşullar, başarılı bir milliyetçi hareketin gelişmesinin ön koşullarıdır. Elit bir olgu olarak milliyetçilik, etnik dönüşümün erken evrelerinde bile herhangi bir zamanda ortaya çıkabilir. Bununla birlikte, bir kitle tabanı kazanması için, sadece elit rekabetin ötesine geçmelidir.
- ✦ Milliyetçiliğin toplu tabanı, ekonomik fırsatlar için etnik rekabet veya "devlet gücünü kontrol etmek için sektörel temelli rekabet" vasıtasıyla sağlanırken, bir milliyetçi hareketin başarısı politik faktörlere bağlı. Bu gibi üç faktör vardır: milliyetçi politik örgütlerin varlığı ve stratejileri, hükümetin etnik grup taleplerine tepkinin doğası ve genel siyasi bağlam.

Kaynak

- ✿ Umut Özkırımlı, *Theories of Nationalism: A Critical Introduction*, New York, Palgrave Macmillan, 2010.